

Özel Eğitimde Aile Eğitimi

Örnek Uygulamalar

Portage Erken
Müdahale
Programı
Shearer, Shearer
(1972)

Amaçları

Desteklenen alanlar

- Bebek gelişimi
- Sosyal gelişim
- Dil gelişimi
- Özbakım
- Bilişsel beceriler
- Fiziksel gelişim

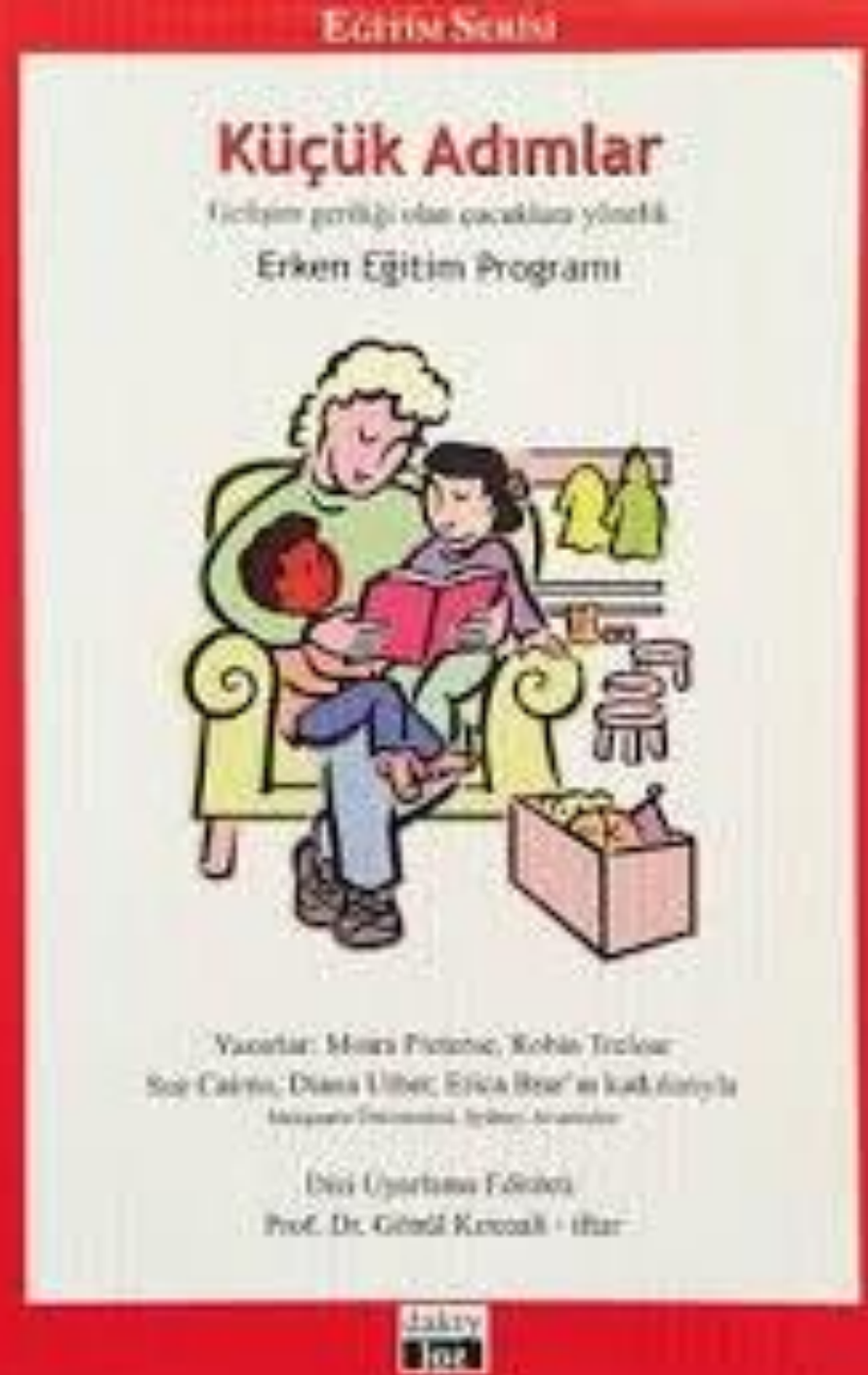
İçerik

- Uzmanlar ev ziyaretleri gerçekleştirirler
- Lisanslı uzmanlardır: Aile için öğrenme etkinlikleri zenginleştirilir ve zevkli hale getirilir, aile ve çocuk cesaretlendirilir, bilgi sunulur
- Uzmanlar haftada bir gün 1,5 saat ev ziyareti gerçekleştirir
- Doğrudan gözlem ile çocuklardaki iyileşmeler kaydedilir
- Ailenin benzersiz olduğu göz önünde bulundurulur

Küçük Adımlar Erken Eğitim Programı

- Pieterse, Treolar (1989)
- Program amaçları ve içeriğine ilişkin aileleri bilgilendirmek ve yetkin kılmak hedeflenir
  - İstenmeyen davranışların azaltılması
  - Gelişimi değerlendirme ve destekleme
  - Öğretim programı hazırlama

- Aile eğitimleri grupla ya da birebir yüz yüze eğitim ile gerçekleştirilir
- Kitap seti esas alınarak eğitimler gerçekleştirilir
- 8 kitap bulunur, son kitap değerlendirme aracıdır
- Aile toplantıları, ev ziyaretleri, değerlendirmeler

Özel Eğitimde Anne-Baba Eğitim Programları

- Sucuoğlu, Küçüker, & Kanık (1992)
  - Problem davranışlarla baş etme
  - Gözlem yapabilme ve sonuçları kaydetme
  - İstendik becerileri kazandırma

ÖZEL EĞİTİMDE ANNE-BABA EĞİTİMİ PROGRAMLARI (Örnek Çalışma)

Dr. Bülbin SUCUOĞLU*
Uzm. Sevgi KÜÇÜKER*
Ar. Gör. Nuray KANIK*

Anne babalar, çocuklarıyla yoğun ve sürekli ilişkilerine karşın uzun yıllar eğitim dışında bırakılmışlar, eğitimde genellikle bilgi alıcı ve bilgi verici rol oynamışlardır (Schulz, 1982). Davranış değiştirme tekniklerinin özürli bireylere çeşitli beceriler öğretmedeki başarısının kanıtlanması ve özürli çocuklar için düzenlenen bakım ve eğitim programlarının en az sınırlayıcı ortam (çocuğun doğal çevresi, ev ortamı) içinde uygulamasının kabul edilmesi, anne babaların çocuklarının eğitim ve terapi çalışmalarına katılımlarının artması ile sonuçlanmıştır (Foxy, Binder, 1990). Ayrıca normal çocuğa sahip anne babaların eğitim-öğretim süreci içindeki öneminin ve anne babanın çocuğun eğitimine katılımının çocuğun gelişimi üzerindeki olumlu etkilerinin birçok araştırma sonucunda vurgulanması (Topping, 1986; Yanok, Derubertis, 1989) özürli çocukların eğitiminde de anne baba katılımının gereklilik olduğunu ortaya koymuştur.

Anne babaların çocuklarının eğitimine eğitici / öğretici olarak katılımları; anne, baba, özürli çocuk ve diğer kardeşler açısından çok yararlı olmaktadır. (Baker, 1987; Akkök, 1984; Leyser, 1988; Cone ve ark., 1985). Özürli çocuk birçok beceriyi anne baba katılımıyla daha hızlı kazanmakta, farklı ortamlara genelledebilmekte, böylece kazandıkları beceriler daha kalıcı olmaktadır (Cunningham, 1985). Anne babalar ise çocuklarının gelişimine katkıda buldukları için duygusal olarak rahatlamakta, kendilerini daha yeterli hissetmekte ve buna bağlı olarak özürli çocuklarına karşı daha olumlu duygular geliştirmektedirler (Leyser, 1988; Goldstein ve ark, 1980; Kravetz, 1990). Ayrıca anne babanın ve diğer aile bireylerinin çeşitli problemlerle başetme becerileri ile anne baba ve kardeşlerin birbirleriyle ilişkileri olumlu yönde gelişmektedir (Leyser, 1988).

1960'lı yıllarda başlatılan "anne baba eğitimi" çalışmaları çocuğun ve anne babanın gereksinimleri hedef alınarak belirlenmekte, çocuğun çeşitli becerileri kazanması, kazandığı becerileri farklı ortamlarda kulla-

- 3'er saatlik 4 oturumlu program
  - Temel becerilerin kazandırılması
  - Problem davranışlarla baş etme
- Ailelere ödevler verilir
- Uygun ortam düzenlemeleri
- Becerilerin basitten karmaşığa sıralanması
- İpucu yöntemleri
- El kitapları, videolar ile desteklenir

Zihin Engellilere Özbakım ve Ev İçi Becerilerin Öğretiminde Bir Aile Eğitim Programı (ÖZEBÖP)

- Cavkaytar (1998)
  - El kitabı
  - Birebir eğitim (yüz yüze), grup eğitimleri
    - Bağımsız Yaşam Becerileri
    - Günlük Yaşam Beceriler
    - Özbakım ve Ev İçi Becerileri
  - Ev ziyaretleri
  - Değerlendirme formları

Gelişimsel yetersizliği olan çocukların annelerine eğitim uzmanlarıyla çalışırken gerekli olan etkili iletişim becerilerinin kazandırılması programı

- Özen (1999)
- Okul merkezli
- Annelerin iletişim becerilerini öğrenmesi ve kullanması

- Yazılı bilgilendirme materyali
- Karşılıklı konuşma örnekleri materyali
- Değerlendirme